

kegyetlennek, embertelennek találtatott, hanem ennek forrásul egy ördögi természet viszketege állított. De azon nevetés nem anynyira ördögi, mint elhítni akarnák, — csupán ragyon emberi. A katona a rohammal bevett bástyákon holt testek felett áll, és a diadal szilaj örömeivel forgatja kezében véres fegyverét. A halott, kit e pillanatban éppen lábaival tapos, megfordított esetben, mint győző éppen így tett volna.

Hogy helyes-e egy embert, kit azelőtt mint „vád-lót, bírót és bakót egy személyben“ mutattunk be, rögtön rá egy „bástyákat rohammal elfoglaló katona“ dicsőségével ékíteni fel, ennek fejtegetését elhallgatjuk azon tanár iránti elnézésből, kinél Meiszner ur logikát hallgatott. Csupán csak annyit jegyzünk meg, hogy egy lovagias katona, egy bástya rohamánál meg fogja ugyan sebesíteni és ölni elleneit, de meggyalázni és lepiszkolni soha. A holttesteket sem fogja szándékosan lábbal tapodni; — bárha még kérdés: hogy vajon mindazok, kiket Heine megölni gondolt, valósággal halottak voltak-e? — Ezen durva és közönséges polemikának mentségére írja tovább Meiszner: „Heinének igaza van, midőn így szól: „Igaz, én karmoltam haraptam az embereket, én nem voltam bárány. De a legszelidebb bárányok sem lettek volna jámborabbak, hogyha mint én egy tigris fogaival és körmeivel birtak volna.“ Ő — mondja tovább Meiszner — születésével nyerte ezen félelmes fegyvereket; ő használta ugyan néha, de becsületére elmondhatni, hogy mindig csak önvédelemre.

Ki azonban például csak azt ismeri, mit Heine Platen ellen írt, az tudja, mily piszkosságokra vete-medett abban „a leggyöngédebb szerelmi dalok“ írója.

Csak ezután ítélve sem lehet rágalomnak nevezni azon állítást, hogy Heine irodalmi hadviselési durva és közönséges jellemre mutatnak. És midőn Meiszner később mondja: „Hogy Heine kitörései nem kicsinyes ingerlékenységből, és kötekedő féktelenségből vették eredetüket,“ csak arra kell emlékeztetnünk őt, a mit ő munkájának 67-ik lapján ünnepeltjének önértéről, mely „mint a leggyöngédebb nőnek hűsága, anynyira érzékeny volt,“ s kinek „egyetlen, bármily jelentéktelen tollból folyt kedvezőtlen bírálat álmatlan éjjeket okozott,“ mond, hogy azon „bástyák,“ melyeket „a legnagyobb modern költő“ védelmére felállit, önként összeomoljanak. Azon vádnak is, „hogy könyvének több tárgyilagosságra lenne szüksége, nyugodtan és bátran szeme közé nevethek,“ mert munkája tökéletesen tárgya szellemében van írva, és éppen úgy tele van ellenmondással, s szerkezele oly talányos, mint Heine jelleme, mely Meiszner véleménye szerint „ismerethiány és párthazugságok következtében még sötétebbnek és bonyolodottabbnak látszott, mint valósággal volt.“

A tigris fogakat és talpat illetőleg, melylyel Heine dicsekszik, nem szokásunk ugyan irodalmi egyéniségeket állattani szempontból itélni meg, de minthogy erre minket maga Meiszner ur provocal, az ellentét kedvéért megemlítjük, a mit Mencil Farkas ez állítólagos irodalmi tigrisről mond „Németek története“ című munkájának 224-dik lapján: „Gazdag szellem, tökéletesen kifejlett majom jellemmel.“

A mi végre azon sajnálandó véget illeti, mely a természettől egy ily dúsan megáldott szellemet ért, az valójában nagyon szomorú. De midőn az egyik ledkevesebb barátjától éppen egy emlékének szentelt munkában iratik le: nem tekinthető másképp, mint azon igazság bizonyossága, „hogy a legfényesebb és ragyogóbb tehetségek is erkölcsi gondolkozásmód és ingatlan jellem nélkül semmi állandót nem bírnak előállítani.“ Hasztalan fáradozik Meiszner ur Heinét, még életében kimondott azon vád alól kitisztítani: „hogy jellem és komolyság hiányzott nála.“ A hallgatás is felelet, és a nemzet, a mint ezt maga Meiszner ur sem tagadhatja, hallgatva fogadja a „legnagyobb modern költő“ halálát.

Ismeretlen régiség.

A károlyfejevári cs. k. várerősítési-igazgatóság 1854-ik évben a váron kívül sáncot hanyatván, annak délnyugoti oldalán alig 2 lábnyi mélységben sok összetöredezett téglá, és cserép között, egy pala kőből készült zöldes színű táblácska találtatott, melynek hossza 2 hüvelyk, szélessége 1 hüvelyk és 6 vonal, vastagsága pedig 4 vonal. Felső és alsó lapja sima, 4 szélén pedig vonal között ily kettős oldalírás látható:

1-ső oldal. A* AIDIT XIVIT TAT
HIVIT 2022E9H

2-k oldal. B ATATXIVIT TAT
ITTE MIDAMVYPID

3-k oldal. IMAID · ITXIVIT · ITATI
CIC · VDAVERE2 · 2V2

4-k oldal. AIDITXIVIT ITTAT
VoX EMDAVNABI I

Ezen régiséget Szikla Dumitru nevezetű patentális káplár, — jelenleg is él, és itt van, — lelte meg, ki azt nagy tudományu, és régiség-ismerő fő t. Thalsen Dénes várbeli katonai lelkész urnak ajándékozta, kitől én később szíves baráti emlékekben nyertem.

Azóta hazánk több tudosainak megmutogattam, többen is hozzá fogtunk megfejtéséhez, de bizony Aedipusa annak még eddig nem akadt!

Felkérem tehát a két magyar haza régiség-búvárait, méltóztassanak a régiségtan, és tudomány érdekéből e tárgyhoz hozzá szólani, és ezen feliratot megfejtteni. Én a tudós megfejtő urnak Korvin Mátyás nagy királyunknak jól megtartott arany pénzével fogok kedveskedni.

Végre: két dolgot tartok szükségesnek megemlíteni:

1-ször. Senki magát az én oldal-számaimhoz szorosan ne tarlsa, mert igen könnyen meg lehet, hogy az elsőnek irt oldal, talán a negyedik, és a 4-ik talán az 1-ső sat.

2-or. Ha ezen írás a tükörnek fordítatik, vagy spanyol-viaszba lenyomatik, a betűk sokkal rendezbeknek látszanak, és az írás is olvashatóbbnak tűnik fel. ¹⁾

Károlyfejérvárt, augustushó 31-én 1856.

Dr. Ötvös Ágoston.

Egy útleveél 1645-ből.

Georgius Rákóci Dei gratia, Princeps Transylvaniae, partium regni hungariae Dominus, et Sicularum Comes etc. Fidelibus nostris universis et singulis cuiusvis status, conditionis, honoris, gradus, officii, dignitatis, functionis et praeeminentiae hominibus, ubivis in ditione nostra constitutis et commorantibus, praesentes nostras visuris; salutem et gratiam nostram. Ez levelünk praesentaló Pápaj Imreh, Sosi János, Kaposi István és Mikolai János nevű tanuló iffiak akarván tudományoknak öregbülésére nézve oda fel való Academiákban mennij; Minden rendbeli hiveinknek keglsen et serio paranczollyuk, ez levelünk látván minden helyeken, megh irt tanuló iffiakot békével és bántodás nélkül bocsátván, legyőnek illendő gazdálkodással és segittséggel is nekik, s nevezet szerint penigh itt való pataki udvarbirának Makovicaigh; s az Makovikai penigh az lengyel határig adgion szekeret alaiok fogyatkozás nélkül. Secus non factus. Praesen. perlectis Exhiben. restitutis. Datum in Arce nra Sáros-Patak;

¹⁾ Hazafi bizodalommal kérem a „Vasárnapi Ujság” „Budapesti Viszhang” és más folyó iratok tisztelt szerkesztőit, legyenek szivesek e tárgyat becses lapjaikba is felvenni, igérvén: hogy minden költséget saját tárcából fogok fedezni *) Közlő.

*) Erre, azt hiszszük, nem lesz szükség a tudomány oly kitűnő pártolójánál és szétárasztójánál. Szerk.

die vigesima secunda mensis maji. Anno Dni millesimo Sexcentesimo quadragesimo quinto.

G. Rákóc m. p.

P. H.

Georgius Rákóci D. G. Princeps Traniae Partiv. R. Hungar Ds et Sicul. Co.

Rettegi Samu

gyűjteményéből.

Homoród-Ss.-Márton, aug. 22.

Tisztelt szerkesztő ur! A cs. k. megerősítést nyert kölcsönös erdélyi jég- s tűzkármentő társulatnak, alólirt is egyik igénytelen részvényese lévén, el nem mulaszthatom, ezen intézet t. c. igazgatósága által illő megtalálásom következtében, a szabályoknak igen kedvezőleg való alkalmazásával, irányomban tanusított jószágát és pontosságát, egyfelől földmivelő barátim érdekében, másfelől pedig, a társulat iránti hálából, közzé nem tenni; mirenézve, teljes tisztelettel kérem fel t. szerkesztő urat ezen néhány soroknak becses lapjába való felvételére, vagy Lihirdetésére.

Jóllehet, úgy szokták mondani: magyar ember saját kárán tanul, mindazonáltal, most több falvain kártékony hatással átvonult jégcsapásokon okulva, rájöttem azon minden mezei gazdának eléggé nem ajánlható idves gondolatra, miszerint kicsiny mezei gazdasatomat, a jég vihar ellen biztosítsam, és ez által mind magam, mind pedig családomat, a természetményeimben történhető károsodás, vagy annak éppen egészbeni elpusztulhatása aggodalmától megmentsem, és ezt meg is tettem még 1855-ben, mikor is a cs. k. megerősítést nyert kölcsönös erdélyi jég- s tűzkármentő társulatnak — szerencsémre — hat évre lettem részvényese, és ime, alig telt el egy esztendő, s már jelen év majus havában, midőn ősz gabonám a virágzásnak teljes fokán állt, és a következő dús aratás kedves reményével ketsegtetett, egy nagyszerű jég-eső, mely az nap. több mint husz falú határan dulongott, biztosítva volt, ősz gabonám egy részét merőben semmivé tette; mit is, a t. társulat székelyudvarhelyvárosi ügyivőségénél bejelentve, a szabály tartalma szerinti teendők megtétele után, megbecsültetett károm, még jelen év július 20-án tökéletes megelégedésem szerint, az utolsó fillérig kifizettetett. —

Miért is, a t. társulat igazgatósága, és ügyvivőjének — köszönetet mondva, minden földmivelő gazda ember barátomat ezennel felszólítok: természetményeinek nem csak a jég, ha nem annak a mezőről való betakarítása után, a tűz ellen való biztosítására is. — Addig pedig, míg ebbeli fölhívásomnak kívánt eredményét tapasztalhatuam, gabonámnak azon részét, melyet a gondviselés a jég-vihar